

ČESKÁ REPUBLIKA

**ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY**

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Miluše Doškové a soudců Mgr. Radovana Havelce a JUDr. Lenky Kaniové v právní věci žalobce **S. Š.**, proti žalovanému **Ministerstvu životního prostředí**, se sídlem Praha 10, Vršovická 65, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 31. 3. 2009, č. j. 10 Ca 314/2008 - 26,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II.** Žalobce **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III.** Žalovanému **s e n e p ř i z n á v á** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

Rozhodnutím žalovaného ze dne 28. 7. 2008, č. j. 560/1679/2008, bylo zamítnuto odvolání žalobce proti rozhodnutí České inspekce životního prostředí (dále jen „ČIŽP“) ze dne 23. 4. 2008, č. j. ČIŽP/46/OOL/SR01/0802570.009/08/HLL, kterým ČIŽP uložila žalobci pokutu ve výši 2000 Kč podle § 4 písm. d) zákona č. 289/1991 Sb., o České inspekci životního prostředí a její působnosti v ochraně lesa, ve znění pozdějších předpisů, a toto rozhodnutí bylo potvrzeno.

Rozhodnutí žalovaného napadl žalobce u Krajského soudu v Brně žalobou, kterou se domáhal jeho zrušení. Současně žalobce požádal o ustanovení bezplatného právního zástupce a o *zbavení povinnosti platit soudní poplatek*. Svou žádost odůvodnil tím, že je evidován jako uchazeč na úřadu práce, avšak již nemá nárok na podporu v nezaměstnanosti, a jeho příjmy jsou tudíž nulové. Krajský soud v Brně o tomto procesním návrhu nerozhodl a usnesením ze dne 21. 10. 2008, č. j. 29 Ca 207/2008 - 11, věc postoupil Městskému soudu v Praze jako soudu místně příslušnému.

Městský soud zaslal žalobci dne 18. 12. 2008 formulář *Potvrzení o osobních, majetkových a výdělkových poměrech pro osvobození od soudních poplatků* (dále též jen „formulář“) podle § 35 odst. 7 soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“), přičemž ho upozornil, že nezašle-li jej vyplněný do 2 týdnů ode dne doručení této výzvy, bude mít zato, že splnění zákonných předpokladů pro osvobození od placení soudních poplatků nebylo prokázáno. Na základě této výzvy zaslal žalobce městskému soudu dne 17. 1. 2009 vyplněný formulář datovaný dnem 30. 12. 2008. Ten však městský soud nepovažoval za úplný, a proto žalobce dne 29. 1. 2009 vyzval, aby skutečnosti ve formuláři uvedené doložil aktuálními listinami, a to ve lhůtě 10 dnů. Vzhledem k tomu, že žalobce na výzvu nereagoval, vydal městský soud dne 31. 3. 2009 usnesení č. j. 10 Ca 314/2008 - 26, kterým rozhodl, že se žalobce od placení soudních poplatků neosvobozuje.

Městský soud v odůvodnění svého usnesení uvedl, že ačkoli byla žalobci výzva k doplnění aktuálních listin prokazujících skutečnosti uvedené ve formuláři doručena dne 16. 2. 2009 a poté znovu dne 16. 3. 2009 (v obou případech šlo o náhradní doručení cestou právní fikce dle § 50c odst. 4 občanského soudního řádu – pozn. NSS), žalobce na ně nereagoval. S odkazem na § 36 odst. 3 s. ř. s., který mj. stanoví, že účastník, který doloží, že nemá dostatečné prostředky, může být na vlastní žádost usnesením předsedy senátu osvobozen od soudních poplatků, městský soud za této situace nepovažoval za prokázané, že žalobcovy sociální a majetkové poměry svědčí o tom, že nemá dostatečné prostředky pro zaplacení soudního poplatku.

Proti tomuto usnesení brojil žalobce (dále jen „stěžovatel“) kasační stížností odkazující na důvody uvedené v ustanovení § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s.

Stěžovatel v kasační stížnosti uvedl, že spolu se svou žádostí o osvobození od soudního poplatku a ustanovení právního zástupce doložil potvrzení vydané Úřadem práce Brno – město ze dne 14. 5. 2008. Na výzvu soudu potom vyplnil a odeslal také formulář, ve kterém se snažil vylíčit své finanční možnosti co nejpodrobněji. Předpokládal, že doložení své majetkové situace tak, jak je ve formuláři požadováno, již provedl v podané žádosti, a dodává, že už neví, jak jinak má prokázat, že je nezaměstnaný. O tzv. aktuálním potvrzení od *pracovního úřadu* nebylo nikde zmínky a žádná další výzva žalobci nebyla doručena. Stěžovatel uvádí, že se na jeho finančních poměrech nic nezměnilo, na úřadu práce je stále evidován. V této souvislosti žádá městský soud, aby sdělil, jaké konkrétní potvrzení si přeje a od koho. Z výše uvedených důvodů tak stěžovatel navrhuje, aby Nejvyšší správní soud usnesení městského soudu zrušil a věc mu vrátil k novému rozhodnutí.

Žalovaný se ke kasační stížnosti nevyjádřil.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadené usnesení v rozsahu podané kasační stížnosti (§ 109 odst. 2, věta před středníkem s. ř. s.) a z důvodů v ní uvedených (§ 109 odst. 3, věta před středníkem s. ř. s.). Ve věci přitom rozhodl bez nařízení jednání za podmínek vyplývajících z § 109 odst. 1, věty první s. ř. s.

Ustanovení § 36 odst. 3 s. ř. s. stanoví, že *účastník, který doloží, že nemá dostatečné prostředky, může být na vlastní žádost usnesením předsedy senátu osvobozen od soudních poplatků. Dospěje-li však soud k závěru, že návrh zjevně nemůže být úspěšný, takovou žádost zamítne. Přiznané osvobození kdykoliv za řízení odejme, popřípadě i se zpětnou účinností, jestliže se do pravomocného skončení řízení ukáže, že poměry účastníka přiznané osvobození neodůvodňují, popřípadě neodůvodňovaly.*

Jak vyplývá ze soudního spisu, stěžovatel skutečně k žádosti o osvobození od soudních poplatků a o ustanovení bezplatného právního zástupce, tj. k podané žalobě, doložil fotokopii

potvrzení Úřadu práce Brno – město ze dne 14. 5. 2008. Jelikož však k zaslání vyplněného formuláře, v němž stěžovatel opakovaně uvedl, že je jako uchazeč o zaměstnání evidován na úřadu práce, došlo po více jak půl roce po podání žaloby, má Nejvyšší správní soud za zcela opodstatněné, že městský soud požadoval zaslání aktuálního potvrzení o dalším trvání jeho nezaměstnanosti, případně předložení dalších podkladů dokládajících jeho nepříznivou sociální a majetkovou situaci (například obou soudních rozhodnutí, zmíněných v bodě 28. formuláře). Na opakované soudní výzvy stěžovatel nereagoval ani zasláním aktuálního potvrzení úřadu práce, ani např. dotazem, jaké jiné listiny má městský soud na mysli. Objektivně tak ani učinit nemohl, neboť fyzicky ani jednu výzvu nepřevzal; to však na věci nic nemění, neboť z doručenek založených ve spise se podává, že podmínky pro náhradní doručení byly splněny a fakt, že se považují za doručené toliko fiktivně tak jde výlučně na vrub stěžovatele. Stěžovatel aktuální potvrzení úřadu práce dodal, společně s dalšími dokumenty vztahujícími se k jím tvrzeným, sociálním a majetkovým poměrům, až v řízení o kasační stížnosti. K obdobné situaci se již v minulosti zdejší soud vyjádřil v tom směru, že „*při podání návrhu na individuální osvobození od soudních poplatků podle § 36 odst. 3 s. ř. s. musí žalobce v žádosti o osvobození od soudních poplatků jednat upřímně, v čem spatřuje nedostatek prostředků, z nichž by měl zaplatit soudní poplatek, a jednat toto tvrzení doložit.*“; nelze přitom akceptovat, uvede-li stěžovatel tvrzení o nedostatku finančních prostředků teprve v řízení o kasační stížnosti. Pak totiž „*nelze vytýkat soudu I. stupně, že nevyhledával iniciativně místo žalobce další okolnosti, jež by mohly charakterizovat jeho nedostatek prostředků.*“ (rozsudek ze dne 30. 3. 2004, č. j. 1 Afs 5/2003 - 54, publikovaný pod č. 311/2004 Sb. NSS). Kromě toho byl stěžovatel o následcích neuposlechnutí výzvy poučen, což koresponduje i se závěry rozsudku zdejšího soudu ze dne 25. 1. 2005, č. j. 7 Azs 343/2004 - 50, publikovaného pod č. 537/2005 Sb. NSS. Na straně městského soudu tak byly splněny podmínky pro zamítnutí žádosti a lze plně souhlasit s jeho závěrem, že stěžovatel předpoklady pro osvobození od soudních poplatků ani přes výzvy a poučení neprokázal.

Sluší v této souvislosti upozornit na ustálenou judikaturu, která dává městskému soudu návod, jak dále ve věci postupovat. Například v rozsudku ze dne 19. 11. 2008, č. j. 1 As 75/2008 - 77 (dostupném z <http://www.nssoud.cz>): Nejvyšší správní soud vyslovil, že „*zamítne-li Nejvyšší správní soud kasační stížnost proti usnesení krajského soudu o nepřiznání osvobození od soudního poplatku, musí krajský soud po doručení kasační stížnosti žalobce v souladu s § 9 odst. 1 zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích, opětovně vyzvat k zaplacení soudního poplatku, určit mu k tomu přiměřenou lhůtu a poučit ho o následcích nezaplacení.*“ Stěžovateli se tak *de facto* zcela neuzavřela možnost opětovně požádat o osvobození od soudního poplatku. Společně s podáním případné nové žádosti by však bylo třeba, aby doložil nejen aktuální potvrzení úřadu práce, ale i další dokumenty potvrzující skutečnosti, které uvedl ve formuláři (mezi jinými například ty, které přiložil až k podané kasační stížnosti). Nejvyšší správní soud však upozorňuje, že o opakované žádosti o osvobození od soudního poplatku v rámci jednoho řízení je soud povinen rozhodnout jen v případě, že tato žádost obsahuje nové, dříve neuplatněné skutečnosti, zejména došlo-li ke změně poměrů účastníka řízení (shodně rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 6. 2008, č. j. 4 Ans 5/2008 - 65, nebo obdobně rozsudek téhož soudu ze dne 12. 5. 2008, č. j. 3 Ads 43/2007 - 150, dostupné z <http://www.nssoud.cz>).

Nejvyšší správní soud tak uzavírá, že městský soud postupoval procesně zcela správně a v souladu s příslušnými ustanoveními s. ř. s., a proto nezbyvá, než kasační stížnost zamítnout jako nedůvodnou (§ 110 odst. 1 *in fine* s. ř. s.).

O náhradě nákladů tohoto řízení bylo rozhodnuto ve smyslu ustanovení § 60 odst. 1, věty první s. ř. s., ve spojení s ustanovením § 120 s. ř. s., dle kterého nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Vzhledem k tomu,

že stěžovatel byl v řízení o kasační stížnosti procesně neúspěšný, právo na náhradu nákladů řízení mu nenáleží. Pokud jde o procesně úspěšného účastníka – žalovaného, v jeho případě nebylo prokázáno, že by mu v souvislosti s tímto řízením nějaké náklady vznikly. Nejvyšší správní soud proto v jeho případě rozhodl tak, že se mu právo na náhradu nákladů řízení nepřiznává.

P o u č e n í : Proti tomuto rozhodnutí **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 7. srpna 2009

JUDr. Miluše Došková
předsedkyně senátu